C/2025/3984

2025 8 20

TARYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. liepos 8 d.

dėl Prancūzijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2025/3984)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

Bendrosios nuostatos

(1) Reglamente (ES) 2024/1263, kuris įsigaliojo 2024 m. balandžio 30 d., nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi SESV nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą. Be to, tuo reglamentu valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę už fiskalinę politiką ir jame akcentuojamas vidutinės trukmės laikotarpis, taip pat veiksmingesnis bei nuoseklesnis vykdymo užtikrinimas. Kiekviena valstybė narė privalo Tarybai ir Komisijai pateikti nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio (priklausomai nuo nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės, 4 arba 5 metų) fiskalinį struktūrinį planą, kuriame išdėstomi jos fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai. Tame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([2]) planas turi atitikti reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, t. y. mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas ir nesiektų Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęsiamas ne daugiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal reglamente nustatytus kriterijus.

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus: i) palūkanų išlaidas; ii) diskrecines pajamų priemones; iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų; iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui; v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(2) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([3]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP). Pagal EGADP valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. teikiama Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus EGADP prisidedama prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo skatinant tvarias reformas ir investicijas, visų pirma remiant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir didinant valstybių narių ekonomikų atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, didinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(3) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([4]) (toliau – „REPowerEU“) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padeda užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Prancūzija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(4) 2021 m. balandžio 28 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Prancūzija Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal to reglamento 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas Prancūzijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas ([5]); 2023 m. liepos 14 d. pagal 18 straipsnio 2 dalį tas sprendimas buvo iš dalies pakeistas, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([6]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Prancūzija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir galutines reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tam tikros reformos ar investicijos tarpinės ir galutinės reikšmės pasiektos patenkinamai, turi būti neregresuojama ankstesnių tos pačios reformos ar investicijos reikšmių atžvilgiu;

(5) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria pritariama Prancūzijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui ([7]). Planas pateiktas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnį ir 36 straipsnio 1 dalies a punktą, jis apima 2025–2029 m. laikotarpį, o jame pateiktas fiskalinis koregavimas paskirstytas per septynerius metus;

(6) 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Prancūzijos 2025 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2025 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Prancūzija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2025 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([8]) priėmė 2025 m. gegužės 13 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2025 m. kovo 10 d.;

(7) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti ES konkurencingumą pasaulyje. Joje nustatytos trys tvariam ekonomikos augimui būtinos transformacijos: i) inovacijos; ii) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencingumas ir iii) saugumas. Kad būtų panaikintas atotrūkis inovacijų srityje, ES siekia skatinti pramonės inovacijas, remti startuolių augimą įgyvendindama tokias iniciatyvas kaip ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija ir skatinti tokių pažangių technologijų kaip dirbtinis intelektas ir kvantinė kompiuterija diegimą. Siekdama žalesnės

([3]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Prancūzijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 10162/21; ST 10162/21 ADD 1).

([6]) 2023 m. liepos 14 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Prancūzijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo, (ST 11150/23; ST 11150/23).

([7]) Tarybos rekomendacija 2025 m. sausio 21 d. kuria pritariama Prancūzijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui (OL C, C/2025/659, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/659/oj).

([8]) 2025 m. gegužės 13 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2025/2782, 2025 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

ekonomikos, Komisija parengė išsamų Įperkamos energijos veiksmų planą ir nustatė švarios pramonės kursą, kuriais užtikrinama, kad perėjimas prie švarios energijos išliktų ekonomiškai efektyvus, palankus konkurencingumui, visų pirma intensyviai energiją vartojančiuose sektoriuose, ir skatintų augimą. Siekdama sumažinti pernelyg didelę priklausomybę ir padidinti saugumą, Sąjunga yra pasiryžusi stiprinti pasaulines prekybos partnerystes, įvairinti tiekimo grandines ir užsitikrinti prieigą prie ypatingos svarbos žaliavų ir švarios energijos šaltinių. Šie prioritetai grindžiami horizontaliaisiais įgalinamaisiais veiksniais, t. y. reglamentavimo supaprastinimu, bendrosios rinkos gilinimu, konkurencingumo finansavimu ir santaupų ir investicijų sąjunga, skatinimu ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas ir geresniu ES politikos koordinavimu. Konkurencingumo kelrodis suderintas su Europos semestru, taip užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su Komisijos strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(8) 2025 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant EGADP. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įgyvendinti visapusiškai, nes šie planai padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 21 straipsnį iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimui;

(9) 2025 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos apima pagrindinius ekonominės politikos uždavinius, kurie nepakankamai sprendžiami į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis, atsižvelgiant į atitinkamus uždavinius, nustatytus 2019–2024 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose;

(10) 2025 m. birželio 4 d. Komisija paskelbė 2025 m. Prancūzijai skirtą šalies ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Prancūzijos padaryta įgyvendinant atitinkamas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Prancūzijai kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Prancūzijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos 2030 m. pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

Metinės pažangos ataskaitos vertinimas

(11) 2025 m. sausio 21 d. Taryba Prancūzijai rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 2025 m. – 0,8 %, 2026 m. – 1,2 %, 2027 m. – 1,2 %, 2028 m. – 1,2 % ir 2029 m. – 1,1 %, o tai atitinka didžiausius bendrus augimo tempus, apskaičiuotus remiantis 2023 m., t. y. 4,6 % 2025 m., 5,8 % 2026 m., 7,1 % 2027 m., 8,4 % 2028 m. ir 9,5 % 2029 m. 2025–2029 m. šis didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas sutampa su taisomuoju planu pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 4 dalį, kaip 2025 m. sausio 21 d. rekomendavo Taryba, kad būtų ištaisyta perviršinio deficito padėtis ([9]). 2025 m. balandžio 30 d. Prancūzija pateikė metinę pažangos ataskaitą ([10]) dėl priemonių, kurių imtasi atsižvelgiant į 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendaciją siekiant ištaisyti perviršinio deficito padėtį, vykdyti reformas ir investicijas, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, ir įgyvendinti reformas bei investicijas, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi Prancūzijos pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(12) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija rekomendavo koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas, ir 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Taryba šiam pasiūlymui pritarė;

(13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis ([11]), Prancūzijos valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 5,4 % BVP 2023 m. iki 5,8 % 2024 m., o valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 109,8 % BVP 2023 m. pabaigoje iki 113,0 % 2024 m. pabaigoje. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 3,1 % grynųjų išlaidų augimo tempą

([9]) Tarybos rekomendacija ištaisyti perviršinio deficito padėtį Prancūzijoje, ST 5033/1/25.
([10]) 2025 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.
([11]) Eurostato euro rodikliai, 2025 4 22.

2024 m. 2025 m. metinėje pažangos ataskaitoje Prancūzijos įvertintas grynųjų išlaidų augimas 2024 m. sudaro 3,3 %. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika ([12]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo iš esmės neutrali.

(14) remiantis metine pažangos ataskaita, makroekonominės raidos scenarijuje, kuriuo grindžiamos Prancūzijos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP išaugs 0,7 % 2025 m. ir 1,2 % 2026 m. ([13]), o infliacija pagal VKI bus 1,4 % 2025 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 0,6 % 2025 m. ir 1,3 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 0,9 % 2025 m. ir 1,2 % 2026 m.;

(15) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 5,4 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos padidės iki 116,2 %. Šie pokyčiai atitinka 0,9 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 5,6 % BVP. Deficito sumažėjimas 2025 m. daugiausia atspindi pajamas didinančių priemonių, kurios, kaip apskaičiuota, sudarys apie 0,5 % BVP, taip pat išlaidas mažinančių priemonių, daugiausia viešojo vartojimo ir socialinių pervedimų, kurių vertė – beveik 0,3 % BVP, poveikį. Jos visiškai atsveria numatomas didesnes bedarbio pašalpų išlaidas ir didėjančius valdžios sektoriaus skolos palūkanų mokėjimus. Komisijos skaičiavimais, šie pokyčiai atitinka 2025 m. 0,9 % grynųjų išlaidų augimą. Remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus stabdomoji (0,9 % BVP). Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų padidėti iki 116,0 %. Skolos santykio su BVP padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi numatomą didelį pirminį deficitą;

(16) Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2025 m. finansuojamos valdžios sektoriaus išlaidos sudarys 0,1 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2024 m. Išlaidų finansavimas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama suteikia galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Prancūzijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(17) valdžios sektoriaus išlaidos gynybai Prancūzijoje 2021 m. sudarė 1,7 % BVP, 2022 m. – 1,8 % BVP, o 2023 m. – 1,8 % BVP ([14]). Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad tiek 2024 m., tiek 2025 m. gynybos išlaidos sudarys 1,9 % BVP. Tai 0,2 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 m.;

(18) Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad grynosios išlaidos Prancūzijoje 2025 m. išaugs 0,9 %, o 2024 ir 2025 m. iš viso 4,1 %. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. grynųjų išlaidų augimas Prancūzijoje viršys taisomajame plane nustatytą rekomenduojamą didžiausią augimo tempą, t. y. 0,1 % BVP metinį nuokrypį ([15]). Numatomas nuokrypis neviršija 0,3 % BVP metinio nuokrypio ribos, kurią viršijus būtų daroma tvirta prielaida, kad nebuvo imtasi veiksmingų priemonių. Vertinant 2024 ir 2025 m. kartu, prognozuojama, kad bendras grynųjų išlaidų augimo tempas bus mažesnis už rekomenduojamą didžiausią augimo tempą. Todėl perviršinio deficito procedūra Prancūzijai sustabdoma. Tuo pat metu Prancūzija raginama būti pasirengusi imtis tolesnių priemonių, kad būtų laikomasi taisomojo plano. Išsamesnis vertinimas bus atliekamas, kai bus gauti galutiniai duomenys.

(19) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 4,6 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 117,6 %. Metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad po 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 4,1 % BVP 2027 m., 3,4 % BVP 2028 m. ir 2,8 % BVP 2029 m. Savo ruožtu prognozuojama, kad po 2026 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės iki 118,1 % 2027 m., o po to palaipsniui mažės iki 117,8 % 2028 m. ir 117,2 % 2029 m. Remiantis iki prognozės duomenų galutinės datos turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos

([12]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas;

([13]) Visais metais metinėje pažangos ataskaitoje nurodomas BVP augimas koreguojamas pagal sezoną ir kalendorių.

([14]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG). Dėl COFOG ir NATO apibrėžčių metodinių skirtumų COFOG apibrėžtimi pagrįstos išlaidos gali skirtis nuo NATO apibrėžtimi pagrįstų išlaidų.

([15]) Nuo 2026 m. šie skaičiai bus pateikiami Reglamento (ES) 2024/1263 22 straipsnyje nustatytoje kontrolės sąskaitoje.

2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 5,7 % BVP. Deficito padidėjimas 2026 m. daugiausia atspindi prielaidą, kad politika nesikeis, ir didėjančius valdžios sektoriaus skolos palūkanų mokėjimus. Šie pokyčiai atitinka 2,5 % grynųjų išlaidų augimą 2026 m. Remiantis Komisijos įverčiais, numatoma, kad 2026 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus iš esmės neutrali. Komisija prognozuoja, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 118,4 %. Skolos santykio su BVP padidėjimas 2026 m. daugiausia atspindi numatomą didelį pirminį deficitą;

(20) rekomendacijoje, kuria pritariama Prancūzijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui, nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, ir jų įgyvendinimo tvarkaraštis. Jos apima esamas ir sustiprintas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemones, pvz., išlaidų peržiūrų stiprinimą, reformas atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybai paspartinti, nedarbo draudimo reformą ir viešųjų išlaidų moksliniams tyrimams didinimą, taip pat papildomas reformas ir investicijas, pvz., mokesčių ir socialinių išlaidų racionalizavimą, socialinio draudimo įmokų bendrojo sumažinimo reformą, reformas, kuriomis siekiama supaprastinti verslo aplinką ir padėti sumažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro. Atsižvelgdama į Prancūzijos metinėje pažangos ataskaitoje pateiktą informaciją, Komisija daro išvadą, kad reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas pratęsimas ir kurios turėjo būti įgyvendintos iki 2025 m. balandžio 30 d., buvo įgyvendintos, išskyrus su minimaliuoju darbo užmokesčiu susijusio socialinio draudimo įmokų bendrojo sumažinimo reformą, dėl kurios buvo sutaupyta šiek tiek mažiau lėšų, nei įsipareigota;

(21) Prancūzijoje yra daug mokesčių išlaidų ir jos yra didelė našta biudžetui. 2024 m. biudžeto projekte numatytos 467 mokesčių išimtys ir lengvatos sudarė apytiksliai 83,3 mlrd. EUR (2,9 % BVP), t. y. maždaug ketvirtadalį visų valstybės pajamų. Remiantis Prancūzijos Audito Rūmų duomenimis, 2024 m. galutinės biudžeto išlaidos, susijusios su mokesčių išlaidomis, buvo 4,55 mlrd. EUR didesnės, palyginti su pradinėmis apskaičiuotosiomis išlaidomis, taigi, nuo 2013 m. jos *de facto* toliau realiai didėja, nepaisant daugelio mėginimų kontroliuoti mokesčių išimčių ir lengvatų skaičių ir su jomis susijusias išlaidas. Be to, minėtos išlaidos neapima mokesčių išlaidų, susijusių su pridėtinės vertės mokesčiu (atsakomybė už jį perduota vietos valdžios institucijoms ir socialinės apsaugos administracijoms). Didžiausias mokesčių išlaidas pagal poveikį biudžetui 2024 m. biudžeto įstatyme sudaro mokesčių kreditas moksliniams tyrimams (*crédit d'impôt en faveur de la recherche*, 7,9 mlrd. EUR), mokesčių kreditas namų ūkio darbuotojams (*crédit d'impôt pour l'emploi d'un salarié à domicile*, 6,7 mlrd. EUR), 10 % sumažinti mokesčiai senatvės pensijoms (*abattement de 10 %. sur les pensions et retraites*, 4,8 mlrd. EUR), sumoms, sumokėtoms už darbo užmokesčio dalyvavimą įmonės pelne, kapitalo prieaugio pasidalijimą, darbuotojų taupymo planus ir pensijų kaupimo planus, netaikomi mokesčiai (2,8 mlrd. EUR) ir 10 % dydžio mokestis, taikomas modernizavimo, transformavimo, renovacijos ir priežiūros darbams (*taux de 10 % pour les travaux d'amélioration, de transform, d'aménagement et d'entretien*, 2,2 mlrd. EUR). Ir priešingai, esama daug mokesčių išimčių ir lengvatų, kurių individuali nauda yra ribota, bet jos tampa didelė bendra našta biudžetui; o kitais atvejais – nežinomas jų naudos gavėjų skaičius, o tai trukdo juos visapusiškai kontroliuoti. Dėl mokesčių išlaidų mažėja Prancūzijos mokesčių sistemos veiksmingumas ir skaidrumas, sukuriamas didelis sudėtingumas ir apskritai dėl iškraipymo, kurį lemia atskiri sprendimai, prarandamas paskirstymo efektyvumas. 2023 m. lapkričio mėn. priimtame 2023–2027 m. daugiamečio viešųjų finansų programavimo įstatyme įtvirtintos konkrečios nuostatos, kuriomis siekiama apriboti mokesčių išlaidų poveikį biudžetui, kontroliuoti išimčių ir lengvatų skaičių ir padidinti jų veiksmingumą, kartu siekiant padidinti bendravimo su parlamentu skaidrumą vykdant metinę biudžeto sudarymo procedūrą. Tačiau mėginimai tą padaryti praeityje nebuvo labai sėkmingi ir nesumažino mokesčių sudėtingumo ir biudžeto išlaidų, susijusių su mokesčių išlaidomis;

(22) 2024 m. Prancūzijos viešosios išlaidos sudarė 57,1 % BVP ir toliau buvo vienos didžiausių ES, t. y. 7,5 procentinio punkto didesnės už ES vidurkį. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje panašus atotrūkis numatomas 2025 ir 2026 m. Taigi, fiskaliniam konsolidavimui Prancūzijoje reikia imtis ryžtingų veiksmų viešųjų išlaidų srityje. Išlaidų peržiūros mechanizmo, kuris buvo priimtas kartu su 2023 m. biudžeto įstatymu, įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, tikslas – reguliariai atlikti vertinimus, siekiant nustatyti veiksmingiausias išlaidas, skatinančias augimą, socialinę įtrauktį ir žaliąją bei skaitmeninę pertvarkas, kurios kartu padeda užtikrinti fiskalinį konsolidavimą sumažinant tas išlaidas, kurios pasirodo esančios neveiksmingos. Įgyvendindama vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą ir siekdama pagrįsti fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimą, Prancūzija įsipareigojo įgyvendinti keletą priemonių šiai problemai spręsti. Remiantis Prancūzijos metine pažangos ataskaita, 2024 m. atlikus išlaidų peržiūras, 2025 m. biudžeto įstatyme nustatyta ir sutaupyta apytiksliai 4,3 mlrd. EUR, o tai reikštų didelę pažangą siekiant Prancūzijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatyto tikslo 2025–2027 m. iš viso sutaupyti 8 mlrd. EUR. Ateityje fiskalinio konsolidavimo tikslais būtų naudinga toliau reguliariai įtraukti po išlaidų peržiūros nustatytus kiekybinius išlaidų taupymo tikslus į būsimą metinį ir daugiametį biudžeto planavimą;

Pagrindiniai politikos uždaviniai

(23) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Numatoma, kad jos padės veiksmingai spręsti visus atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Prancūzijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį glaustą laikotarpį labai svarbu užbaigti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. 2025 m. birželio 4 d. priimtame Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ paaiškinamas priemonės pabaigoje taikytinas tvarkaraštis ir pateikiamos gairės valstybėms narėms iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. maksimizuoti įgyvendinimą, be kita ko, gairės dėl to, kaip toliau racionalizuoti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, pateikiami pagrindiniai pasirinkimai, į kuriuos reikia atsižvelgti tuos planus peržiūrint, taip pat pabrėžiama, jog svarbu iš anksto vykdyti kruopštų bendrą planavimą, kad 2026 m. būtų pateikti paskutiniai mokėjimo prašymai. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(24) Prancūzijoje sparčiau įgyvendinamos sanglaudos politikos programos, apimančios paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF) ir „Europos socialinio fondo +“ (ESF+). Svarbu ir toliau dėti pastangas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šios programos būtų greitai įgyvendinamos, ir kartu kuo labiau padidinti jų poveikį vietoje. Prancūzija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą, kartu didindama socialinę sanglaudą. Be to, Prancūzijai ir toliau kyla iššūkių, be kita ko, būtina geriau pasinaudoti žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų teikiamomis su pramone susijusiomis galimybėmis, kyla su būstu susijusių iššūkių, visų pirma skurdžiuose miestų rajonuose, ir būtina gerinti galimybes gauti švaraus vandens ir sanitarijos paslaugas, visų pirma atokiausiuose regionuose, ypač Majote. Be kita ko, siekiant didinti socialinį atsparumą, ypatingą dėmesį reikia skirti investicijoms į kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, kad būtų patenkinti darbo rinkos poreikiai, daugiausia dėmesio skiriant nepalankiausioje padėtyje esančioms grupėms ir stiprinant kovos su skurdu ir socialinės įtraukties priemones, ypatingą dėmesį skiriant vaikams. Pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį Prancūzija atlikdama sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama, be kita ko, į 2024 m. šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius. 2025 m. balandžio 1 d. priimtais Komisijos pasiūlymais ([16]) kiekvienos programos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatų vertinimo pateikimo terminas pratęsiamas po 2025 m. kovo 31 d. Jais taip pat suteikiama lankstumo galimybių siekiant padėti paspartinti programų įgyvendinimą ir paskatų valstybėms narėms sanglaudos politikos išteklius paskirstyti penkioms Sąjungos strateginėms prioritetinėms sritims, t. y. strateginių technologijų konkurencingumui, gynybai, būstui, hidrologiniam atsparumui ir energetikos pertvarkai, taip pat investicijoms į įgūdžius prioritetiniuose sektoriuose, kartu ESF+ programose daugiausia dėmesio ir toliau skiriant pažeidžiamiausioje padėtyje esantiems asmenims;

(25) Europos strateginių technologijų platforma (STEP) suteikia galimybę investuoti į vieną iš pagrindinių ES strateginių prioritetų, stiprinant ES konkurencingumą. STEP parama nukreipiama per 11 esamų ES fondų. Valstybės narės taip pat gali prisidėti prie programos „InvestEU“, pagal kurią remiamos investicijos į prioritetines sritis. Prancūzija galėtų optimaliai pasinaudoti šiomis iniciatyvomis ypatingos svarbos technologijų, įskaitant švarias ir efektyviai išteklius naudojančias technologijas, kūrimui ar gamybai remti;

(26) Be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Prancūzijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su reguliavimo ir administracine našta, įmonių MTP intensyvumu, verslo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo veiksmingumu, mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) skaitmenizacija, transporto ir pastatų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendimų diegimu ir susijusiomis investicijomis į elektros tinklą ir elektros energijos kaupimą, įgūdžių trūkumu, švietimo sistema, mokytojo profesija ir vaikų skurdu;

(27) kaip nustatyta Konkurencingumo kelrodyje, visos ES, nacionalinės ir vietos institucijos privalo dėti daug pastangų, kad būtų parengtos paprastesnės taisyklės ir paspartintos administracinės procedūros. Komisija nustatė plataus užmojo administracinės naštos mažinimo tikslus: bent 25 % ir bent 35 % MVĮ atveju; ji taip pat sukūrė naujų priemonių šiems tikslams pasiekti, įskaitant sistemingą ES teisės aktų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir aktyvesnį suinteresuotųjų subjektų dialogą. Kad šį tikslą pasiektų, Prancūzija taip pat turi imtis tolesnių veiksmų.

([16]) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl konkrečių priemonių strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056 (COM(2025) 123 final).

84 % įmonių mano, kad joms vykdyti verslą Prancūzijoje trukdo sudėtingos administracinės procedūros ([17]). Prancūzija priėmė keletą reformų, kuriomis siekiama sumažinti administracinę naštą ([18]) ir paspartinti viešuosius veiksmus ([19]). Šios pastangos galimai padėjo pakeisti suvokimą, kad verslo reguliavimas yra ilgalaikė kliūtis investicijoms, kaip matyti iš sumažėjusios įmonių, laikančių reguliavimą didele kliūtimi, procentinės dalies (nuo 25 % 2019 m. ir 22 % 2020 m. iki 19,7 % 2024 m.). Be to, nuo 2019 m. Prancūzijos padėtis pagerėjo, palyginti su ES vidurkiu ([20]). Įgyvendindama vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą ir siekdama pagrįsti fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimą, Prancūzija įsipareigojo įgyvendinti keletą reformų šiai problemai spręsti. Tačiau siekiant visiškai išspręsti reguliavimo ir administracinės naštos klausimą reikalingos papildomos priemonės. Remiantis Komisijos vertinimu ([21]) ir EBPO 2023 m. produktų rinkos reguliavimo rodikliais, reguliavimo apribojimai mažmeninės prekybos ir verslo paslaugų sektoriuose, kuriuose daugelis profesijų yra reglamentuojamos, Prancūzijoje tebėra didesni nei kitose valstybėse narėse. Pakeitus prieigos prie paslaugų ir jų teikimo reikalavimus būtų skatinamos inovacijos, konkurencija ir profesinis judumas, o tai turėtų teigiamą bendrą poveikį ekonomikai ([22]). Mažmeninės prekybos apribojimų, pvz., registracijos reikalavimų, leidimų išdavimo tvarkos ir veiklos apribojimų, be kita ko, taikomų pardavimo veiklai, sušvelninimas galėtų padėti gerinti verslo veiklą ir turėtų naudos vartotojams dėl konkurencingų kainų ir platesnio produktų pasirinkimo.

Bendrą licencijų ir leidimų išdavimo sistemą, nors dėl jos tenkanti našta nėra tokia didelė, palyginti su ES vidurkiu, būtų galima toliau tobulinti taikant geriausią praktiką, įskaitant reguliarias leidimų ir licencijų peržiūras, kad būtų galima įvertinti jų reikalingumą;

(28) nors Prancūzijos viešosios paramos įmonių moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai dalis yra didžiausia ([23]) ES (daugiau kaip du kartus didesnė už ES vidurkį tiek pagal visą viešąją paramą, tiek pagal mokesčių paskatų dalį), Prancūzijos įmonių MTP intensyvumas nesikeičia ir 2023 m. išliko šiek tiek mažesnis už ES vidurkį. Visų pirma moksliniams tyrimams taikomas daug biudžetui kainuojantis mokesčių kreditas (7,9 mlrd. EUR 2024 m.), nors atlikti vertinimai atskleidė didelių jo trūkumų ([24]). 2021 m. Nacionalinės inovacijų politikos vertinimo komisijos atliktas vertinimas parodė, kad ši schema neturėjo reikšmingo poveikio didesnėms įmonėms, nepaisant to, kad joms buvo pervesta pusė paramos. Kaip 2024 m. kovo mėn. rekomendavo Generalinė finansų inspekcija ([25]) (*Inspection Générale des Finances*), 2025 m. biudžeto įstatyme mokesčių kredito moksliniams tyrimams schema buvo šiek tiek perorientuota į su MTP susijusias išlaidas, t. y. į tinkamų finansuoti išlaidų bazę neįtrauktos išlaidos, susijusios su technologijų stebėjimu ir intelektine nuosavybe.

Be to, buvo atsisakyta mokesčio bazės dvigubinimo pagal šią schemą samdant podoktorantūros studijų tyrėjus. Nors šios priemonės turėtų padėti sutaupyti šiek tiek lėšų ([26]) (apytiksliai 5 % šio mokesčių kredito metinių mokesčių išlaidų), manoma, kad tai neturės didelės įtakos įmonių MTP rezultatams, nes jomis tik nežymiai pakeičiama schemos taikymo sritis. Didesnės pagalbos dalies skyrimas novatoriškoms MVĮ, vidutinės kapitalizacijos įmonėms ir startuoliams ir palankesnių sąlygų joms pasinaudoti šia schema sudarymas ([27]) galėtų paskatinti MTP pastangas, nes

([17]) Greitoji apklausa Businesses' attitudes towards corruption in the EU, „Eurobarometro" ataskaita (2024 m. balandžio mėn.).
([18]) 2019 m. gegužės 22 d. Įstatymas dėl įmonių augimo ir pertvarkos (paktas).
([19]) 2020 m. gruodžio 7 d. Įstatymas dėl viešųjų veiksmų spartinimo ir supaprastinimo (ASAP).
([20]) Europos investicijų bankas, 2024 m. EIB investicijų tyrimas. ES apskaičiuojamas aritmetinis vidurkis.
([21]) Europos Komisija, Mažmeninės prekybos ribojimo rodiklis (2022 m. atnaujinta redakcija), 2024 m.
([22]) Tikimasi, kad 2025 m. vasarą Prancūzijos konkurencijos institucija atliks reformų, susijusių su reglamentuojamųjų teisės srities profesijų veiklos pradžios sąlygomis ir už jų veiklą imamų mokesčių dydžiais, vertinimą.
([23]) 2021 m. Prancūzijos viešoji parama įmonių MTP sudarė 0,45 % BVP, o ES vidurkis buvo 0,2 %. 2021 m. mokesčių paskatos MTP Prancūzijoje sudarė 0,28 % BVP, o ES vidurkis buvo 0,1 %. 2023 m. Prancūzijos įmonių MTP intensyvumas buvo 1,44 % (toks pat kaip 2012 m.), t. y. mažesnis už ES vidurkį (1,49 %).
([24]) OECD (2020), „How effective are R&D tax incentives? New evidence from the OECD microBeRD project", Directorate for Science, Technology and Innovation Policy Note, OECD, Paris.
Conseil d'analyse économique (2022), Focus N°090-2022 „Renforcer l'impact du Crédit d'impôt recherche" Philippe Aghion, Nicolas Chanut et Xavier Jaravel.
([25]) The General Inspectorate of Finance. Expenditure review: support to businesses, March 2024, available at: https://www.igf.finances.gouv.fr/files/live/sites/igf/files/contributed/Rapports%20de%20mission/2024/2023-M-105-03%20Rapport%20Aides%20aux%20entreprises.pdf.
([26]) Santaupų įvertis yra 5 % (Bendrasis pranešimas Nr. 144 (2024–2025 m.), II tomas, 1 priedas, pateikta 2024 m. lapkričio 21 d., skelbiama adresu: Projet de loi de finances pour 2025: Les conditions générales de l'équilibre financier (article liminaire et première partie de la loi de finances) - Sénat).
([27]) Lignau (DGE, 2024) nurodė, kad 2017–2021 m. tik 44 % nuo 2016 m. įsteigtų startuolių pasinaudojo mokesčių kredito moksliniams tyrimams schema, nors ja jie naudojosi daugiau nei kitomis schemomis, pvz., naujos novatoriškos įmonės statusu ar mokesčių kreditu inovacijoms.

tos įmonės yra labiau finansiškai suvaržytos. Kitos esamos inovacijų rėmimo priemonės visų pirma apima mokesčių kreditą inovacijoms ir jaunų novatoriškų įmonių (*Jeunes Entreprises Innovantes*) statusą; jomis teikiama socialinė ir fiskalinė nauda startuoliams, atitinkantiems konkrečius MTP intensyvumo ir augimo kriterijus. Šios priemonės labiau orientuotos į MVĮ, tačiau jų biudžetas yra daug mažesnis (2024 m. maždaug 332 mln. EUR mokesčių kreditui inovacijoms ir 314 mln. EUR mokesčių ir socialinėms išlaidoms, kuriais galėjo pasinaudoti naujos novatoriškos įmonės ([28])). Remiantis 2025 m. biudžeto įstatymu ir 2025 m. socialinės apsaugos finansavimo įstatymu padarytais pakeitimais nauda, gaunama dėl galimybės naudotis tomis tikslingesnėmis priemonėmis, dar labiau sumažėjo, palyginti su nauda, gaunama naudojantis mokesčių kreditu moksliniams tyrimams;

(29) glaudesni mokslo ir verslo ryšiai, užtikrinami pasitelkiant visų pirma žinių ir technologijų perdavimo sistemas, yra labai svarbūs kuriant inovacijas. Tačiau, kaip pabrėžta 2019 m. programos „Investicijos į ateitį“ vertinimo ataskaitoje, Prancūzijos technologijų perdavimo ir mokslinių tyrimų valorizacijos ekosistemos sudėtingumas yra didelė kliūtis. Prancūzijos įmonių finansuojamų viešųjų MTP rezultatai yra gerokai prastesni už ES vidurkį ir ši padėtis nuo 2019 m. nepagerėjo. Susirūpinimą kelia didelė ekosistemos segmentacija ir neoptimalūs pagrindinių subjektų, kaip antai už spartesnį technologijų perdavimą atsakingų bendrovių (*Sociétés d'accélération du transfert de technologies, SATT*), technologinių tyrimų institutų (*Instituts de Recherche Technologique*) ir universitetinių ligoninių institutų (*Instituts Hopitalo-Universitaires*), veiklos rezultatai ([29]). Tačiau nuo 2019 m. neįgyvendinta jokia esminė SATT modelio reforma. Vėliau, 2023 m., remiantis esamų organizacijų veikla ir šiuo metu veikiančiomis sistemomis, pradėta įgyvendinti universitetų inovacijų centrų (*pôles universitaires d' Innovation*) iniciatyva, kuria siekiama stiprinti vietos inovacijų ekosistemas. Siekiant gerinti inovacijų rezultatus, reikia didinti žinių ir technologijų perdavimo ekosistemos veiksmingumą. Tą galima pasiekti sutelkiant dėmesį į konkrečius rezultatus, pvz., siekiant, kad gerokai padaugėtų pateikiamų paraiškų dėl patentų, sustiprėtų intelektinės nuosavybės apsauga ir padaugėtų kuriamų įmonių. Supaprastinus ekosistemą, pvz., racionalizavus esamų subjektų vaidmenis arba sustiprinus jų bendradarbiavimą, taip pat būtų galima pasiekti geresnių rezultatų;

(30) nors skaitmeninių technologijų integravimas turėtų suteikti galimybę įmonėms patobulinti savo produktus ir paslaugas ir padidinti konkurencingumą, Prancūzijos MVĮ ir toliau atsilieka skaitmeninimo srityje – 2024 m. tik 68,5 % jų pasiekė bazinį skaitmeninio intensyvumo lygį, t. y. mažiau už ES vidurkį (72,9 %). Šis atotrūkis taip pat yra didelis atsižvelgiant į ES skaitmeninio dešimtmečio tikslą – 90 % iki 2030 m. Pavyzdžiui, Prancūzijos MVĮ, parduodančių savo prekes ir paslaugas internetu, dalis yra mažesnė už ES vidurkį (atitinkamai 17,6 % ir 23,1 %), o tai yra daug mažiau už visų amžiaus grupių Prancūzijos vartotojų, perkančių prekes ar paslaugas internetu, dalį, palyginti su ES vidurkiu. Be to, pagal pažangių skaitmeninių technologijų, pvz., dirbtinio intelekto (DI) ir debesijos paslaugų diegimą, Prancūzijos įmonės, visų pirma MVĮ, atsilieka nuo ES vidurkio. Atsižvelgiant į dabartinius įsisavinimo rodiklius, ES tikslas, kad 75 % įmonių naudotųsi debesijos paslaugomis, atliktų didžiųjų duomenų analizę arba naudotų DI, yra sunkiai pasiekiamas. 2018 m. rugsėjo mėn. Prancūzija pradėjo įgyvendinti skaitmeninės pertvarkos planą, kuriame daugiausia dėmesio skirta pramonei taikomoms priemonėms iki 2023 m. ir kurio vertė – 1,3 mlrd. EUR, įskaitant subsidiją, skirtą naujų pažangių skaitmeninių technologijų diegimui pramonės sektoriaus MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėse, finansuojamą pagal ES ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ([30]). 2018 m. Prancūzija patvirtino nacionalinę DI strategiją. Kartu 2018 m. pradėta įgyvendinti ir nuo to laiko stiprinama pagrindinė viešoji MVĮ skaitmeninės pertvarkos iniciatyva „France Num“. Įgyvendinant šią iniciatyvą, teikiamos diagnostikos ir mokymo paslaugos ir padedama užmegzti ryšį su partnerių, norinčių padėti įmonėms pasiekti savo tikslų skaitmenizacijos srityje, tinklu.

Tačiau šios iniciatyvos vaidmuo (ji atlieka tik tarpininko vaidmenį, t. y. padeda įmonėms rasti skaitmeninių sprendimų teikėjus ir veikia kaip dokumentacijos centras) riboja jos galimybes daryti tiesioginį poveikį MVĮ skaitmenizacijai. Be to, tai, kad esama daugiau kaip 100 skirtingų teritorinių finansinės pagalbos priemonių, kuriomis norint pasinaudoti taikomi skirtingi tinkamumo kriterijai, ir veikia daugybė atitinkamų valdžios institucijų, sunkina paramos siekiančių MVĮ padėtį ([31]). Reikia toliau didinti viešosios paramos skaitmenizacijai veiksmingumą. Būtų naudinga racionalizuoti esamas paramos schemas ir labiau suderinti atitinkamą paramą su įmonių poreikiais,

([28]) 2024 m. finansų įstatymo projektas: Mokslinių tyrimų ir aukštojo mokslo teisėkūros ataskaitos. Bendrasis pranešimas Nr. 128 (2023–2024 m.), III tomas, 24 priedas, pateikta 2023 m. lapkričio 23 d., skelbiama adresu: Projet de loi de finances pour 2024: Recherche et enseignement supérieur - Sénat.
Taip pat žr. ataskaitą dėl aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų padėties Prancūzijoje 2024 m., Nr. 17, 2024 m. birželio mėn., tema Nr. 23, skelbiama adresu: Les jeunes entreprises innovantes - état de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de l'Innovation en France nº17.

([29]) Investicijų į ateitį stebėsenos komitetas. Investicijų į ateitį programos pirmosios bangos vertinimas (PIA, 2009–2019 m.), 2019 m. lapkričio mėn., skelbiama adresu: *Le PIA, un outil à préserver, une ambition à refonder.*

([30]) Direction Générale des Entreprises (2024). La numérisation des entreprises industrielles en France: un soutien à la demande et à l'offre de solutions technologiques. Les Thémas de la DGE nº24. lapkričio mėn., p. 8.

([31]) Senatas, 2018–2019 m. neeilinė sesija, Įmonių delegacijos vardu parengtas informacinis pranešimas dėl paramos MVĮ skaitmeninei pertvarkai „Kaip Prancūzijai pasivyti?“, Senato narė Pascale Gruny, skelbiama adresu: Projet de loi de finances pour 2021: Économie - Sénat.

kartu pirmenybę teikiant toms technologijoms, kurios, labiausiai tikėtina, paskatins našumo augimą ([32]), pvz., DI. Be to, „France Num“ tinklui priklausančių skaitmeninių sprendimų teikėjų kokybės reitingas, galbūt sudarytas remiantis naudotojų atsiliepimais, galėtų padėti MVĮ priimti informacija pagrįstus sprendimus;

(31) Prancūzijos elektros energijos rūšių derinio priklausomybė nuo iškastinio kuro tebėra iš esmės nedidelė dėl branduolinės energijos gamybos. Be COVID-19 laikotarpio, kuriuo į aplinką išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis dirbtinai sumažėjo, nuo 2019 m. Prancūzija savo bendrą išmetamą ŠESD kiekį nuolat mažino daugiau kaip 3 % per metus. Dėl šios mažėjimo tendencijos šaliai pavyko įvykdyti savo antrąjį anglies dioksido biudžetą (2019–2023 m.), kaip nustatyta antrojoje nacionalinėje anglies dioksido kiekio mažinimo strategijoje, kuria siekiama iki 2030 m. 40 % (palyginti su 1990 m.) sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį. 2022–2023 m. Prancūzija netgi paspartino savo pastangas mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir pasiekė, kad bendrasis išmetamųjų teršalų kiekis sumažėtų 5,8 %. Tačiau įgautas pagreitis 2024 m. labai sumažėjo – remiantis „Citepa“ ([33]) skaičiavimais, išmetamųjų teršalų kiekis sumažėjo 1,8 % iki 366 mln. tonų CO_2 ekvivalento ir tai yra daug mažiau nei metinis sumažėjimas, būtinas siekiant įgyvendinti klimato srities užmojus. Kad būtų įvykdytas kitas anglies dioksido biudžetas (2024–2028 m.) pagal trečiąją anglies dioksido kiekio mažinimo strategiją (SNBC-3), kuriuo remiamas Prancūzijos 2030 m. tikslas perpus sumažinti bendrą išmetamą ŠESD kiekį, Prancūzija iki 2030 m. turi mažinti ŠESD kiekį po 5 % per metus.

Nors energetikos sektorius ir pramonė išlaiko savo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo trajektoriją, transporto ir statybos sektoriams reikia dėti papildomų pastangų, kad būtų įvykdytas trečiasis anglies dioksido biudžetas pagal SNBC-3. Transportas tebėra pagrindinis ŠESD šaltinis ([34]) Prancūzijoje ir tai yra vienintelis sektorius, kurio išmetamųjų teršalų kiekis 1990–2023 m. padidėjo. Remiantis naujausiais „Citepa“ skaičiavimais, 2024 m. transporto sektoriaus išmetamas ŠESD kiekis sumažėjo mažiau nei 1 %, palyginti su 2023 m. Labai svarbu, kad būtų paspartintas kelių transporto, kurio išmetamas ŠESD kiekis sudaro labai didelę viso transporto išmetamų teršalų kiekio dalį ([35]), priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas siekiant įgyvendinti tiek keleivinio, tiek krovininio transporto išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus. Norint, kad visai netaršių transporto priemonių dalis ir toliau sparčiai didėtų, reikia taikyti tinkamas paskatas bei paramos schemas ir kartu diegti reikiamą infrastruktūrą, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamiems transporto naudotojams ([36]) ir sunkiosioms transporto priemonėms. Prancūzijoje kroviniai ir toliau daugiausia gabenami kelių transportu (85 %), o geležinkelių ir vidaus vandenų transportu vežamų krovinių dalis sudaro atitinkamai tik 10 % ir 2 %, t. y. mažiau už ES vidurkį ([37]). Remdama perėjimą nuo kelių prie geležinkelių ir vidaus vandenų kelių transporto, Prancūzija turi užbaigti kurti transeuropinį transporto tinklą (TEN-T), kad padidintų pajėgumus ir tinklo tankį. Paspartinus Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos, kuri šiuo metu veikia tik 10 % jos pagrindinio TEN-T tinklo ([38]), diegimą, taip pat būtų pagerintas ES geležinkelių sistemos sąveikumas, padidintas jos efektyvumas ir sauga. Vidaus vandenų keliai taip pat turi didelį priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo potencialą, kurį būtų galima labiau išnaudoti gerinant upių informacijos paslaugų sąveikumą, duomenų prieinamumą ir didinant terminalų tankį;

(32) remiantis naujausiais skaičiavimais („Citepa“), nuo 2015 m. gyvenamųjų namų sektoriaus galutinės energijos suvartojimas nesikeitė, o 2024 m. gyvenamųjų namų ir paslaugų sektoriaus pastatų išmetamas ŠESD kiekis sumažėjo vos 1,1 %, palyginti su 2023 m. Palyginti su nacionaliniais planais, Prancūzijoje vėluojama vykdyti energinę pastatų renovaciją ir pakeisti naftos bei dujų katilus švaresniais technologiniais sprendimais, pvz., šilumos siurbliais ([39]). Prancūzija turi dėti daugiau pastangų, kad būtų panaikintas šis atotrūkis ir būtų svariai prisidėta prie 2030 m. pastatų energijos suvartojimo mažinimo tikslo įgyvendinimo pagal SNBC-3. Skatinant energinės renovacijos paklausą, būtų naudinga supaprastinti nacionalines schemas ir stabilizuoti jų finansavimą, be kita ko, pritraukiant privatų finansavimą, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamiausiems namų ūkiams ir esminei renovacijai;

([32]) Rapport CNP (2025) | Un monde en mutation – Productivité, compétitivité et transition numérique, p. 188.
([33]) „Citepa“ (*Centre Interprofessionnel Technique d'Études de la Pollution Atmosphérique*) – Prancūzijos organizacija, įgaliota rengti JT ir ES teikiamus nacionalinius šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir oro taršos inventorius.
([34]) Sudaro 34 % viso išmetamųjų teršalų kiekio (neįtraukiant tarptautinio bunkeriavimo, pavyzdžiui, tarptautinio aviacinio ir jūrinio bunkeriavimo).
([35]) 2023 m. sudarė 94 % transporto sektoriaus išmetamo teršalų kiekio (išskyrus tarptautinį bunkeriavimą, pavyzdžiui, tarptautinį aviacinį ir jūrinį bunkeriavimą) (Livre | Chiffres clés du climat 2024, p. 56).
([36]) Kaip apibrėžta 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060, tai yra transporto naudotojai, kurie didesnę savo pajamų dalį išleidžia energijai ir transportui, kurie tam tikruose regionuose neturi galimybės naudotis alternatyviais, įperkamais technologiniais judumo ir transporto sprendimais ir kuriems gali trūkti finansinių pajėgumų investuoti į iškastinio kuro suvartojimo mažinimą.
([37]) 2022 m. krovinių vežimas geležinkeliais ES sudarė 16,6 %, o vidaus vandenų keliais – 4,9 %.
([38]) Skirtingai nuo, pavyzdžiui, Belgijos (79 %) ir Ispanijos (27 %).
([39]) Kaip 2024 m. gruodžio mėn. pažymėjo Ekologinio planavimo generalinis sekretoriatas (Les Rencontres avec les partenaires du SGPE, 2024 m. gruodžio mėn., p. 11).

(33) 2023 m. Prancūzija vis dar nebuvo pasiekusi savo 2020 m. privalomo atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo tikslo ([40]). Įgyvendindama vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą ir siekdama pagrįsti fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimą, Prancūzija įsipareigojo įgyvendinti reformą šiai problemai spręsti. Tačiau atitinkamų įsipareigojimų nepakaks šis problemai visiškai išspręsti. Visų pirma, nors anksčiau Prancūzija savo 2019 m. Energetikos ir klimato įstatyme buvo nustačiusi su atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimu susijusį 2030 m. tikslą, ji kol kas neatnaujino savo tvirto įsipareigojimo laikytis dabartinių ES 2030 m. tikslų. Ši padėtis ir vėlavimas įgyvendinti naujas leidimų išdavimo taisykles lemia netikrumą investuotojams. Užtikrinus tokį tikrumą, būtų pritraukta naujų investicijų, būtų paskatintas naujų darbo vietų kūrimas vietos lygiu ir žaliųjų technologijų gamyba, o tai padėtų Prancūzijos rinkai klestėti. Prancūzija turi paspartinti leidimų išdavimo procesą ir priimti kelis įgyvendinimo aktus pagal Prancūzijos paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros įstatymą. Paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonų nustatymo procesas vyksta lėtai – praėjus beveik dvejiems metams nuo jo patvirtinimo (iki 2024 m. liepos mėn.), paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas buvo nustačiusios tik 34 % savivaldybių. Šį procesą būtų galima paspartinti užtikrinus pakankamą leidimus išduodančių administracijų darbuotojų skaičių. Be to, vis dar reikia nustatyti aiškius ir trumpesnius projektų, kurie vykdomi už paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonų ribų, terminus, taip pat sukurti vieno langelio principu veikiančius centrus atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų leidimams išduoti;

(34) didėjantis atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos ribojimas ir neigiami kainų pokyčiai 2023 m. ir 2024 m. išryškina elektros tinklų apribojimus ir padidėjusį poreikį užtikrinti su paklausa susijusį lankstumą ir galimybes kaupti energiją ([41]), be kita ko, šiluminę energiją. Siekiant į tinklą integruoti didesnius atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekius ir užtikrinti energijos tiekimo saugumą, būtina toliau diegti tokius lankstumą užtikrinančius sprendimus. Elektros energijos sistemos operatoriai RTE ir „Enedis“ neseniai paskelbė apie svarbius investicijų planus, susijusius su tinklo plėtra per ateinančius 15 metų ([42]). Tačiau dėl RTE plano tebevyksta konsultacijos. Per pastaruosius kelerius metus Prancūzija pradėjo įgyvendinti keletą jungčių su Italija (Savoja–Pjemontas) projektų, o per ateinančiais kelerius metus jų planuojama įgyvendinti daugiau, pvz., „Celtic Interconnector“ ir projektą Biskajos įlankoje. Laiku užbaigus ir įgyvendinus šiuos investicijų planus būtų sudarytos palankesnės sąlygos investuoti į atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir būtų paspartintas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo procesas. Taip pat labai svarbu, kad vykdant ilgalaikį planavimą būtų atsižvelgiama į jungtis su kaimyninėmis šalimis, visų pirma su Pirėnų pusiasaliu, siekiant paskatinti ES rinkos integraciją. 2024 m. Prancūzijos tarpvalstybinių elektros energijos jungčių pajėgumų lygis buvo mažesnis už 2030 m. ES 15 % tikslą ([43]);

(35) nors, remiantis neseniai atliktos apklausos duomenimis, sulėtėjus ekonomikai, 2024 m. ir 2025 m. pirmąjį ketvirtį įmonių, kurios nurodė, kad patiria su įdarbinimu susijusių sunkumų, dalis sumažėjo, netinkamas darbuotojų profilis tebėra viena iš dviejų pagrindinių kliūčių siekiant įdarbinti naujų darbuotojų, kartu su darbo jėgos trūkumu, ypač tokiuose svarbiuose sektoriuose kaip automobilių, statybos ir priežiūros sektoriai ([44]). Prancūzija, naudodamasi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės parama, daug investavo į darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, todėl mokymuose dalyvaujančių suaugusiųjų skaičius šiek tiek padidėjo (2022 m. – 49,2 %, palyginti su 48,4 % 2016 m.). Tačiau šiomis programomis ne visada pavyksta padidinti žemos kvalifikacijos asmenų ir vyresnio amžiaus darbuotojų dalyvavimą. Šių programų poveikis dalyvavimui mokymuose prioritetiniuose (IRT, sveikatos priežiūros, statybos, žaliosios pertvarkos) sektoriuose taip pat buvo nedidelis. Ankstesnių ir pastarojo meto investicijų, kaip antai Investicijų į įgūdžius plano (*plan d' investissement dans les compétences*), vertinime pabrėžiama, kad tik 25 % mokymų yra susiję su prioritetiniu sektoriumi ir tik 20 % mokymų skirti profesijoms, kuriose juntamas kvalifikuotų darbuotojų trūkumas. Be to, 2022 m. tik maždaug 25 % žemos kvalifikacijos suaugusiųjų dalyvavo mokymosi programose;

(36) nepaisant didelių viešųjų išlaidų švietimui, Prancūzijos švietimo sistemos rezultatai pastaruoju metu gerokai suprastėjo ir tam dar didesnę įtaką turėjo mokinių socialinė ir ekonominė padėtis. Prancūzijos pradinių ir vidurinių mokyklų mokinių rezultatai matematikos ir gamtos mokslų srityse yra prastesni nei jų bendraamžių ES ([45]); prastai besimokančių penkiolikmečių dalis matematikos, skaitymo įgūdžių ir gamtos mokslų srityse gerokai padidėjo nuo 2018 m. ([46]), o geriausių rezultatų pasiekusių mokinių dalis sumažėjo. Be to, socialinis ir ekonominis atotrūkis Prancūzijoje yra vienas didžiausių Europos Sąjungoje. Būtina gerinti mokinių pagrindinių įgūdžių rezultatus, pradedant nuo ankstyvo amžiaus. Nors pirmieji vertinimai rodo, kad klasių dydžio sumažinimas perpus

([40]) 2023 m. Prancūzija, kurios atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis sudarė 22,3 % bendro galutinės energijos suvartojimo, vis dar nepasiekė 2020 m. privalomo 23 % atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo tikslo.
([41]) Bilan électrique 2024 | RTE.
([42]) RTE présente les grandes orientations de sa stratégie de transformation du réseau de transport d'électricité à l'horizon 2040 | RTE.
([43]) Apibrėžiamas kaip šalies importo pajėgumų ir įrengtosios galios santykis.
([44]) France Travail - Enquête besoin en main-d'œuvre 2025.
([45]) 2023 m. tendencijos remiantis Tarptautiniu matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų tyrimu (TIMSS).
([46]) Remiantis 2022 m. Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) tyrimu, Prancūzijoje prastai matematikos besimokančių penkiolikmečių dalis buvo 28,8 % (palyginti su 29,5 % ES), prastai skaitančių – 26,9 % (palyginti su 26,2 % ES) ir prastai gamtos mokslų besimokančių – 23,8 % (palyginti su 24,2 % ES).

vadinamosiose prioritetinėse švietimo zonose padarė teigiamą poveikį mokinių mokymosi rezultatams, 70 % palankių sąlygų neturinčių mokinių lanko mokyklas, kurios nepatenka į prioritetines zonas, todėl jie negali gauti paramos. Nuoseklesnis papildomų išteklių skyrimas ir palankių sąlygų neturinčių mokyklų ir vietos subjektų bendradarbiavimo skatinimas būtų naudingi siekiant patenkinti prastai besimokančių ar nepalankioje padėtyje esančių mokinių poreikius. 2023 m. Švietimo ministerija ėmėsi priemonių, kad paskatintų didesnę socialinę įvairovę valstybinėse ir privačiose mokyklose, ir visiems mokiniams įvedė savaitinę diferencijuoto prancūzų kalbos ir matematikos mokymo valandą. Tačiau dėl dažnų politikos pokyčių pritrūko laiko šiems projektams įgyvendinti ir įvertinti ir sumažėjo mokytojų bendruomenės įsitraukimas. Veiksmingiau naudojantis turimais duomenimis ir vertinimais, aktyviau bendradarbiaujant su švietimo bendruomene ir labiau paisant mokyklų bei mokytojų pedagoginio savarankiškumo, būtų galima parengti veiksmingesnę pagrindinių įgūdžių ugdymo strategiją;

(37) nors 2023 m. mokytojų darbo užmokestis padidėjo ir dar per anksti vertinti šių pokyčių poveikį, profesijos patrauklumas tebekelia susirūpinimą, o mokytojų trūkumas daro neigiamą poveikį mokymosi rezultatams. Vertinant pagal laisvų darbo vietų skaičių, konkursiniuose egzaminuose darbo vietai užimti dalyvauja vis mažiau kandidatų, todėl šie egzaminai yra vis mažiau selektyvūs, ypač matematikos srityje, o kai kuriose mokymo įstaigose ir vykdant pradinių klasių mokytojų atranką ([47]). Mažėjantį šios profesijos patrauklumą galima paaiškinti keliais veiksniais. 2022 m. 63 % vidurinį išsilavinimą turinčių studentų, kaip priežastis, dėl kurių jie nenori tapti mokytojais, nurodė darbo sąlygas, įskaitant klasės dydį (vienas didžiausių ES), darbo krūvį, judumo taisykles ir darbo užmokestį ([48]). Be to, didėjanti priklausomybė nuo laikinųjų mokytojų, kurių kvalifikacija žemesnė, kurie turi mažiau patirties ir mažiau galimybių mokytis, nei nuolatiniai mokytojai, gali turėti neigiamos įtakos mokymo kokybei. Imtasi veiksmų mokymo sąlygoms gerinti, įskaitant pradinių klasių mokytojų rengimo prancūzų kalbos ir matematikos srityje stiprinimą. Vis dėlto dar yra galimybių toliau plėtoti šias priemones, visų pirma sumažinant klasės dydį, pasinaudojant mažėjančiu vaikų skaičiumi, ir geriau suderinant pradinį ir tęstinį mokymą su kintančiais visų mokinių poreikiais ([49]), taip pat suteikiant mokytojams ir mokykloms daugiau savarankiškumo ([50]). Visų pirma Audito Rūmai įspėja, kad praktiškai mokyklų vadovų galimybės prisitaikyti prie mokinių poreikių ir vietos aplinkybių yra ribotos ([51]). Konsultavimasis su mokytojais ir platesne mokytojų bendruomene dėl dabartinių pirminio mokytojų rengimo reformos planų taip pat galėtų padidinti mokytojų įsitraukimą ir šios profesijos patrauklumą;

(38) Prancūzijoje vaikams kyla didesnė skurdo ir socialinės atskirties rizika, palyginti su kitomis gyventojų grupėmis (26,2 %, palyginti su 19 % 2024 m.) ir su kitomis ES šalimis (26,2 %, palyginti su 24,2 % 2024 m.). Pastaraisiais metais vaikų skurdo ir socialinės atskirties rizika taip pat labai padidėjo ([52]), nepaisant to, kad 2023 ir 2024 m. ji sumažėjo, o Prancūzijos vaikų, gyvenančių namų ūkiuose, kuriuose nė vienas narys neturi darbo, dalis 2024 m. pasiekė 9 % ir tai yra vienas didžiausių rodiklių ES. Nepilnoms šeimoms, kuriose vaikus paprastai augina vienišos motinos, kyla didelių ir specifinių iššūkių ieškant darbo ([53]), o iš dirbančiųjų, 2024 m. skurdo rizika kilo vienam iš penkių. Viena iš pagrindinių kliūčių, su kuriomis jie susiduria, yra galimybė naudotis ankstyvojo ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Prancūzijoje vaikų priežiūros paslaugų prieinamumo atotrūkis tarp palankias sąlygas turinčių ir palankių sąlygų neturinčių vaikų yra vienas didžiausių ES (41,6 procentinio punkto, palyginti su 15,8 procentinio punkto). 2024 m. 72,6 % vaikų (0–3 metų amžiaus), gyvenančių namų ūkiuose, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, nesinaudojo oficialios vaikų priežiūros paslaugomis. Nors bendra vaikų, turinčių galimybę naudotis vaikų priežiūros paslaugomis, dalis Prancūzijoje yra palyginti didelė, jų prieinamumas ir kaina įvairiose Prancūzijos dalyse labai skiriasi ([54]). Be to, šeimos nariams, kurie dirba nestandartines darbo valandas arba yra bedarbiai, sunku rasti jų poreikius atitinkančias vaikų priežiūros paslaugas ([55]), o tai trukdo jiems ieškotis darbo ir mokytis. Pašalinus konkrečias kliūtis dirbti ir pagerinus galimybes naudotis ankstyvojo ugdymo ir priežiūros paslaugomis, tėvams būtų lengviau mokytis, jiems būtų paprasčiau įsidarbinti ir pagerėtų vaikų mokymosi rezultatai trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu, o tai turėtų didesnį poveikį palankių sąlygų neturintiems vaikams ([56]).

([47]) France Stratégie, 2024, Working in Public Service: The Challenge of Attractiveness.
([48]) Cour de Comptes, Devenir enseignant: la formation initiale et le recrutement des enseignants des premier et second degrés, Rapport public thématique, 2023.
([49]) Education: comment mieux orienter la dépense publique, Conseil d'analyse économique, 2025, paskelbta: Éducation: comment mieux orienter la dépense publique.
([50]) Lastra-Anadón, C. and S. Mukherjee (2019), „Cross-country evidence on the impact of decentralisation and school autonomy on educational performance", OECD Working Papers on Fiscal Federalism, No. 26, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/c3d9b314-en.
([51]) Cour des comptes, Mobiliser la communauté éducative autour du projet d'établissement, Rapport public thématique, 2023.
([52]) Žemyninėje Prancūzijoje (turime palyginamus šios teritorijos laiko eilučių duomenis) vaikų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, dalis padidėjo nuo 24,1 % 2019 m. iki 25,7 % 2023 m.
([53]) Sénat (2024). Familles monoparentales: pour un changement des représentations sociétales.
([54]) CNAF-ONAPE, L'accueil des jeunes enfants – Édition 2024.
([55]) Cour des Comptes, La politique d'accueil du jeune enfant, December 2024.
([56]) EBPO (2025), Reducing Inequalities by Investing in Early Childhood Education and Care, Starting Strong, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/b78f8b25-en.

(39) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2025 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2025 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Prancūzijai skirtos 2, 3, 4 ir 5 rekomendacijos padeda įgyvendinti 2025 m. rekomendacijoje išdėstytą pirmą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl konkurencingumo, 4 ir 5 rekomendacijos padeda įgyvendinti antrą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl atsparumo, o 1 rekomendacija padeda įgyvendinti trečią euro zonai skirtą rekomendaciją dėl makroekonominio ir finansinio stabilumo,

REKOMENDUOJA Prancūzijai 2025 ir 2026 m. imtis šių veiksmų:

1. Didinti bendras išlaidas gynybai bei saugumui ir stiprinti pasirengimą, kartu užtikrinant skolos tvarumą laikantis 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų. Laikytis 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, kad būtų ištaisyta perviršinio deficito padėtis. Įgyvendinti reformas ir investicijas, kuriomis grindžiamas pratęstas koregavimo laikotarpis, kaip 2025 m. sausio 21 d. rekomendavo Taryba.

2. Atsižvelgiant į pagal Reglamentą (ES) 2021/241 taikomus reformų ir investicijų užbaigimo laiku terminus, užtikrinti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. Paspartinti sanglaudos politikos programų (ERPF, TPF, ESF+) įgyvendinimą, pasinaudojant, kai tinkama, laikotarpio vidurio peržiūros teikiamomis galimybėmis. Optimaliai pasinaudoti ES priemonėmis, įskaitant programos „InvestEU“ ir Europos strateginių technologijų platformos teikiamas galimybes, siekiant padidinti konkurencingumą.

3. Dar labiau supaprastinti reguliavimą, mažinti administracinę naštą ir reguliavimo apribojimus įmonėms, visų pirma paslaugų sektoriuje. Didinti įmonių MTP intensyvumą veiksmingiau sutelkiant dėmesį į viešosios paramos schemas, kuriomis skatinami įmonių MTP ir inovacijų sklaida, taip pat didinant ekosistemos, kuri padeda akademinei bendruomenei ir įmonėms bendradarbiauti, veiksmingumą. Pagerinti MVĮ skaitmenizaciją, be kita ko, didinant šiam tikslui skirtų esamų viešosios paramos priemonių veiksmingumą.

4. Paspartinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą pašalinant kliūtis ir teikiant paskatas didinti mažataršių transporto rūšių ir transporto priemonių paklausą ir pasiūlą, didinant energijos vartojimo efektyvumą ir mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro pastatuose, teikiant paskatų atlikti esminę renovaciją. Paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų įgyvendinimą, be kita ko, dar labiau supaprastinant leidimų išdavimo procedūras ir baigiant kurti vadinamąsias paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas. Skatinti užtikrinti su paklausa susijusį lankstumą ir diegti kaupimo technologijas bei užtikrinti pakankamas investicijas į elektros tinklo pajėgumus, įskaitant tarpvalstybines jungtis.

5. Toliau spręsti įgūdžių trūkumo problemą remiant žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus žmonių galimybes mokytis ir gerinant mokymo programų pasiūlos atitiktį darbo rinkos poreikiams. Gerinti mokymosi rezultatus ir mažinti nelygybę švietimo srityje, be kita ko, užtikrinant, kad visiems palankių sąlygų neturintiems mokiniams būtų teikiama veiksmingesnė pedagoginė parama. Stiprinti mokytojo profesiją, be kita ko, gerinant mokytojų darbo sąlygas ir pirminį bei tęstinį jų rengimą. Užkirsti kelią vaikų skurdui ir jį mažinti šalinant kliūtis, trukdančias tėvams integruotis į darbo rinką ir gauti kokybiškas ankstyvojo ugdymo ir priežiūros paslaugas nepalankiausioje padėtyje esantiems namų ūkiams.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 8 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

S. LOSE